

C. K. Državno Cuvjateljstvo u Šibeniku
I. R. Procura di Stato in Sebenico
Stiglo dne 9/1 1908. rat 93 pod.
Perve auto 1/1 1908. md.
Primjer Šibenik, 9. Siječnja 1908.
Esempl. Rubr. /lag.

GRADSKA BIBLIOTEKA
"JURAJ BIŠOP"
ŠIBENIK
NAUČNI OBJEK
God. II.

Br. 45.

Kremenjak

Politički list za interese grada Šibenika i okolnih sela.

Kremenjak izlazi svaki četvrtak. Pretplatna cijena na godinu 3 Krune. Na pò godine Kruna 1.50 para. Pretplate i pisma šalju se uredništvu. Rukopisi se ne vraćaju a neplaćeni se listovi ne primaju. **Pojedini broj 4 pare (2 novč.)**

Našim štiocima.

Najprije našim hrabrim vijernim Kremenjacima grada Šibenika i okolice, pak onda svim onima mnogima, koji i do danas rado čitahu našeg malog „Kremenjaka“, preporučujemo vruće ovaj naš maleni list.

Premda mu na čelu stoji, da je političkim listom za interese grada Šibenika i okolnih sela, ipak su štioći i preko ovih granica mogli u njemu naći dosta ugodna štiva, jer se je mali „Kremenjak“ znao katkada odvažno, pa ako ćete i obijesno istrčati iz svoje uže kuće, preskočiti kradimice granicu i uhoditi tabor neprijateljske vojske n. pr. kuferoških jabandžija il kuljavih magjarskošvapskih narodno-ljudskih otpadaka i njihovih, narodnom trobojom zakrabuljenih prirepina te im doviknuti: Ha, vuci! sisavci! — S ognjišta milog bježte mi...!

Našu milu, našu dragu, našu pogaženu Bosnu ponosnu htjedosmo braniti, nebi li ju sačuvali rodu čistu i neoskvrnjenu od..... Digosmo glas više puta, al — riječ nam zape u grlu, i, mjesto riječi ljubavi i utjehe, mali „Kremenjak“ morao je donositi kukaste paragrafe kao znak kukavnog stanja našeg.

Brat bratu, rod rodu nesmije da kaže, gdje ga boli!

Ali mali „Kremenjak“ nije se dao, nego se je on — malen al papren — verao kroz grmlje i šikarje i na mahove slijetao u ravnice, da s narodnih žitorodnih njiva plaši, tjera i razgoni tuđe ovce i ino blago, da nepopase, nepobrsti našu muku.

To će mali „Kremenjače“ i dalje činiti, budu li mu njegovi Kremenjaci i ostali prijatelji i odsada u pomoći kao i dosada, te mu, kao i do danas, budu plaćali redovitom a malom pretplatom samo realne troške. Više nam netreba za sada.

A kad naš mali „Kremenjače“ objača i, vičan vatri, opaše se jedan dan muškom snagom i odjene momačkim ruhom — a, Bože, mu zdravlje, i taj dan će brzo svanuti — onda će deli-„Kremenjače“ momačkim žarom i sokolovim letom banuti svugdje, gdje god raja trpi, donositi pomoći viteške i kidati ropstva lance teške.

A dok to bude, molimo naše pretplatnike, da obnove i ove godine malu pretplatu i da šire naš list kod prijatelja. Onu Gospodu, koja još zaostaše isplatom, molimo da nam pošlju što prije tu malu svoticu, koja nije već samo 3 (tri) krune za cijela godinu.

V. RAZGOVOR

IZMEDJU KREMENJAKA I SLEVENJAKA.

Slevenjak: Mir vašoj kući kremenjačkoj!

Kremenjak: Mir brate, i vašoj Slevenjačkoj!

Slev.: Čitao sam zadnjeg „Kremenjaka“.

Krem.: Dobro si učinio. A zašto mi to veliš?

Slev.: Zapaprio ga je junački! Vidi se, da se ne boji. Piše ka....

Krem.: Vršio svoju dužnost i ništa više.

Slev.: A zašto drugi nevrše svoju dužnost?! — A nu, šta je ono s Don Vicom Škarpom?

Krem.: A eno počeo predikati s oltara, da mi i pučka stranka nemamo vjere, da smo proti vjeri.

Slev.: On to ima srca reći?! Kako ga nije stid pred Bogom i pred ljudima?!? Bolje mu je mučati!...

Jer — ako se razvežu zvona, biće slavljena. — A zašto on nekrsti djecu hrvatski?

Krem.: To neka ga pitaju oni veliki hrvati u svojoj „Hrvatskoj Riječi“

Slev.: Reci bolje u fratarskoj il popovskoj Riječi.

Krem.: Kako to?

Slev.: A nevidiš da u njoj nepišu nego sami popi i fratri. — Ma reci ti meni, zašto su oni proti pučkoj stranci? Kad jedna stranka hoće da se brine za prosvijećenje puka, zašto nju napadaju?

Krem.: Boje se da puk neotvori oči i neupozna svoja prava.

Slev.: Da, da! Onda bi se mnogima zatvorila butiga, a narod se više nebi puštao strići kao ovca.

Krem.: Tako je.

Slev.: Je, je, neboj se. I moga su čaću strigli i muzli....

Krem.: Jer je bio slijep.

Slev.: Al mene neće zavarati lijepim riječima; — nedam se ja ni strići, ni musti...

Krem.: Jer si otvorio oči.

Slev.: Tako je. I da ovako vas puk otvori oči, ne bi mu prodavali rog za svijeću kao sada. — Eto — sad i ja razumim, čemu pučka stranka... Vidiš — prije nje sam niti mislio na to! — Ma, onda, evala vami Kremenjacima i svima od pučke stranke, kad hoćete da podignete i probudite mali puk, da mu otvorite oči, da upozna svoja pučka prava. Vidju ja sad, da je to božja stranka, uprav od Boga poslana, da spasi mali narod od silnika, od gulikoža i svih onih, koji ga gnječe, koji ga sisaju, strigu i muzu. A on jadan muči i trpi...

Krem.: Nezna govoriti, ni braniti se — al valja ga naučiti.

Slev.: Ih! — da su svi kao i ja, oli kao ja i ti!... kako bi to drukčije išlo!? — Al ko će svima otvoriti oči?!

Krem.: Nevalja se prepadati posla... Malo po malo, al uvijek, svaki dan, pa će svake godine biti bolje. Koliko je veće polje, toliko više treba raditi, pa će na koncu biti veća slast i veća slava. — Al oni vaši tamo, sasma se predadoše u ruke popova i fratara; kukavice sinje!

Slev.: Znam, znam; — al, da im nije njih, odnio bi ih djavo u pò ure. Nestalo bi ih kao suvog lišća. — Čuješ! ali ste ono krasno u „Kremenjaku“ napisali o

Isusu! Krasne li su one riječi Isusove! Nikad nijesam čuo onako lijepo iznijeti riječi Isusove! Lijepo me dirnulo u dušu. Vidiš, kad bi se svijet pošteno držao onih riječi Isusovih, vjeruj, nastao bi na zemlji raj...

Krem.: Raj zemaljski — a to bi bilo *spasenje svijeta*.

Slev.: Pravo veliš; i živilo bi se lijepo, pošteno, ljudski — uprav kao u raju. — Zaludu, kad ste vi Kremenjaci pravi kršćani, ljudi duše i srca.

Krem.: Mi smo vazda bili pravi kršćani; vjerujemo u uzvišenu nauku Isusovu i držimo se te svete nauke koliko god bolje možemo, svom dušom, iskreno, predano, jer nada-nju nema ništa na svijetu boljega, ljepšega, poštenijega ni veličanstvenijega. Isusova nauka prva je bila, koja je htjela da digne mali puk, da ga oslobodi od tiranina i silnika, da mu vrati njegovo ljudsko pravo, pravo čovjeka; da onaj, koji je rođen od oca i majke, nebude izmet, nebude sužanj, nebude pogaženi rob, neg *čovjek*, čovjek slobodan, čovjek jednak svim ljudima i carima i kraljima. Svakome štovati što je njegovo, nositi mu čast kakvu zaslužuje, ali i pogaženome robu i malome čovjeku vratiti otetu mu slobodu i oteta mu prava. Je l' tako?!

Slev.: Tako je, brate! i nikako drukče. — Kremenjaci i pučka stranka — ká i sveto pismo! rekoh ti ja prije. — A Don Vice kaže, da ste vi proti vjeri!?!... o, budala jedna!... valaj, onda nezna što govori. — Al da! — butiga...

Krem.: Butiga...

Slev.: Butiga... Ala, čoravi narode, gnjilih limuna.

Krem.: Al gnjile limune samo čoravi kupuju — a, ko vidi, neće.

Slev.: I ja tako mislim. Za to treba čoravim otvoriti oči!

Krem.: Tako je!

Slev.: Treba naučiti neumitne!

Krem.: Tako je! To Isus uči.

Slev.: Treba dignuti mali puk iz tmina — neznanja.

Krem.: Tako je! To Isus uči.

Slev.: Treba raji prosvijetliti pamet i vratiti puku oteta mu prava i ljudsko dostojanstvo!

Krem.: Tako je! To Isus uči.

Slev.: Treba prognati nedostojne kupce i trgovce iz hrama božjega — iz kuće naše!

Krem.: Tako je! To Isus uči.

Slev.: Ali kandžijom!

Krem.: I to trostrukom.

Slev.: A onda ćemo moći nazvati: **mir kući ovoj!**

Krem.: **Mir kući našoj!**

Slev.: Amen, Bože!

Krem.: Amen, Bože!

Slev.: Vidiš, kako i ja sad znam!

Krem.: Znaćeš i više, budeš li slušao i dobro prosudjivao.

Slev.: A sad, hajmo, nastavimo svoj prošli razgovor o nama i Talijanima. Samo ću te prije jedno moliti, a to, da me nezoveš Slevenjakom. Govore, da nam se tako rugaš.

Krem.: A da kako 'š da te zovem?

Slev.: Pravašem.

Krem.: Pravašem!!! — Ne, nikada!

Slev.: Nu! — Zašto?

Krem.: Jer te štujem, jer ti hoću dobra.

Slev.: Kako to?

Krem.: Pravaštvo je danas ništa drugo, već *nepotpisano izdanje klerikalizma*.

Slev.: Koja je to beštija? — Šta je to?

Krem.: To ti je nova struja, novi smjer, nova stranka u našem hrvatskom narodu, koja hoće, da popi

i fratri izadju vani iz crkve, pak da uzmu u ruke vlast i u svjetovnim stvarima kao i u duhovnim, u stvarima upravljanja narodnim dobrom, u stvarima vođenja narodne politike; da oni budu vrhovni, isključivi gospodari u crkvi i vani; da oni našoj narodnoj ili ti hrvatskoj politici davaju smjer, označuju pravac i odrede put onaj i onakav, kakav odgovara interesima klera, interesima jezuita — koje svak progoni iz svoje zemlje — i interesima Vatikana u Rimu. Bi li to bilo nama, našoj narodnoj stvari na korist il na štetu, to njima deveta; samo nek je dobro kleru i Vatikanu, a narodu kako izadje. Narod je i do nedavna bio naš rob — misle oni — pa će, pa mora i opet biti.

Slev.: Pa bi oni htjeli imati osim duhovne i svjetovnu vlast?! Za nje je crkva i manastir, tu njihova vlast počima i svršava, a vanka bi morali pustiti nas svjetovnjake, da mi vodimo brigu o svjetovnim stvarima. Ta, za nje nebi bilo ni lijepo ni dično, da se bave stvarima vanjskog svijeta; prigriješili bi Bogu, a zapustili bi crkvu. — To nevalja.

Krem.: Brige njima, valja li, nevalja li. Oni hoće gospodarstvo duhovno i svjetovno. Il milom, il silom.

Slev.: Al mi to nećemo dati! I baš radi crkve. Jer ko bi ostao onda u crkvi?!

Krem.: Deveta njima to. Oni hoće, da budu gospodari, pa za to vole, da puk bude čorav i neuk.

Slev.: Al — velju ti — mi to nećemo dati, već ćemo im pokazati put u crkvu. Ondje im je mjesto.

Krem.: Dobro ti govoriš, al što kažu drugi?! Bi li oni bili kao i ti složni?

Slev.: I na silu! ako ne...

Krem.: Nema tu: *ako ne...* Oni su njima davno pokorne sluge.

Slev.: Eto vraže, kad ja više znam gdje sam i što je ovo?? Pogodio si, da smo još čoravi. Ma ko 'š da misli, da ima ovake sramote u našoj stranci?!

Krem.: Dakle, kako 'š da te zovem? — pravašem?

Slev.: Bože sačuvaj, kad je tako! Da ja budem *prireпина klerikalna*?! Volio bih da me nestane. — Ma, Bože moj, gdje su ovo one nesreće dovele našu jadnu stranku, za koju smo toliko radili i stradali!? Stid ih bilo!... Izdajice sramotne, kukavne!... Prodali su nas, nema ti Boga! Prodali za Judin novac! — Volio bih, da nosim ime Kremenjak, il da sam pučke stranke, nego Bog-zna što! — Pošteni ste, pa Bog!

Krem.: Nesmeta, bolan, nežalosti se za to. Ti si isto na mjestu; ti si naš čovjek, kad tako misliš.

Slev.: Pušti ti; pitaću ja njih za račun!... U klerikalnu stranku?!... pod papuču klera?!... Varate se, gospodo! — Bog Kremenjače, a onaj ćemo razgovor svršiti drugi put. Prosti znaš! Al nikad pod papuču klera!

Krem.: Bog! Otvorite oči, da vas neprevare i nesmotaju. Berekini su i — fini.

Slev.: Il popi i fratri dalje, il mi dalje.

Krem.: A kamo?

Slev.: Pravcem k vama i u pučku stranku, - Bog!

Krem.: Bog!

DOPISI

Prvić-Luka

Sitna sačma za „krupne“ ptice. — Onaj koji bi slučajno bacio oko na prozore manastirskog refetoria u P.-Luci. opazio bi, sad na jednom, sad na drugome od prozora, neku glavu žute kože, žute kose, žutih očiju, žuta brka i žute našiljene bradice, kojom drzovito po-

treskuje, gledajući prkosito u prolaznike kao junački vrebac, kad se šepiri na tuđoj proji. Kad bi ta glava slučajno isplazila, po svome običaju, jezik, prolaznik bi se zgrozio na njegovoj *gnusobi*, koja proističe, naravno — iz slabe probave.

To vam je neko bivše višemjesečno gojenče konservatorija *della via Tigor* u Trstu, a sada miljenik manastirski, te pobratim našega gvardjana fr. D. Šuline.

Krade Bogu dane, i... vrebna na fratarske *pjate*, da se ne bi polupali. Kad ga nema na prozoru, bani se po manastiru ili douškuje po selu, jer, vele, da je on manastirski *brzozav bez žica*. Ima međutim i svoj „relais“, kao postajni pojačatelj. Služi više puta manastiru i kao novoizumljeni „*deströieur dirigeable*“, — samo što se ne diže u zračne visine, već puze po *blatu*, to jest: po mokroj zemlji.

U najnovije pako doba čini nam se, da nastoji postati suradnikom lista općine šibenske; međutim smo mnijenja, da će pisati po diktatu.

Mi ne ćemo dalje duljiti, da nam se ne bi, zlim sudom, predbacilo, da se laćamo kakve *personalne* kritike: nije to osoba dostojna kakve kritike, i ta namjera nije naša. Naša je namjera jedino da upremo prstom u zlo, što ćemo činiti i u naprijed bez straha ma kojega, a za posljedicu ćemo dobiti povlađivanje kod poštenih duša i čistih karaktera, — dok se na slučajno kudenje ne ćemo ni zere osvrćati, niti, smutiti, uvjereni, da je naša namjera jedino: *čisto i jasno razlikovanje pojmova*.

Ne ćemo sada niti dalje isticati, koliko taj vez manastirski s pomenutom osobom ruši ugled njegov; koliko, po neuklonivom razvoju posljedica, **upliva to u bitačno i na moral opći u selu**, ali se pridržavamo, da to sve dokažemo, kad bi se naše disanje, *vicjuznim* kakvim sudom, htjelo da prikaže *drugacije* nego što u istinu jeste; jer: fakta su fakta, a riječi su riječi.

U manastir su uprte *sve* oči, i *potpunim pravom* se od njega očekuje *dobar primjer* u svemu. On je, — u jednome *sebi osobito* — kao kakva šupljikava posuda (da se fizičkim primjerom izrazimo) uronjena u čistu i bistru vodu (a ovo vam je selo). Sadržaj te posude, po fizičnom zakonu endozmoza i egzozmoza, *prodire u uronjenu tekućinu*, u vodu, te je *truje*, zadržaje li posuda *otrova*, a *protivno* biva, ako je sadržaj posude kakva *zdrava sustojina*.

Za daljnju posljedicu imamo: sva voda što udje u posudu postaje pokvarenom; sva sadržina posude, kad udje u vodu, pokvari ovu. — Dosljedno, *blagodat zdrave sadržine posude* **neopisiva** je po vodu u koju je uronjena.

Ali veliki Archimedov „eureka“ sastoji u tomu, što *ne strada* ni posuda ni *njezina sadržina*, već **voda**, u koju je *posuda uronjena*, — *kad je posuda puna otrova*.

Tko ima *uši* neka *čuje*, a tko *zdravo* misli nek *nepristrano* sudi! * * *

Fratři su nam ovamo u P.-Luci ljudi vrlo *radišni* i *zaposleni* svaki čas u satu, svaki sat u danu, svaki dan u mjesecu, svaki mjesec u godini i svake godine u vijeku, od pamtivijeka sve do danas. Pravi su i *ustrajni* trmiti afrikanski, ili ti vam naši mravi domaći. Rade, rade, rade sve za dobro naroda.

Imamo ih tri, i dok jedan zamjenjuje tutum perom pišuće u svoju slavu panedirike po listovima, i. t. d., dok je drugi zaposlen valjanjem *asteroida* kraj crkve i *brevijarom od 40 listova*, *) a treći oko *nevine dječice*

*) Čini nam se, da je onaj fratar, koji je valjao *asteroide* (buće?) pred crkvom, izočan iz mjesta, i da ga zamjenjuje drugi. (Op. ured.)

vinove lozice, nemaju ni časa vremena, da se brinu za *našu* dječicu da pristupe sv. ispovijedi.

Mi im ne možemo zamjeriti, jer vidimo, da su toliko zaposleni, da uprav nemaju raspoloživa vremena za to. Ipak mislimo, da nebi bilo zгорега, kad bi otkinuli časak vremena te žrtvovali za čas svoj *zlatni rad* i prihvatili se oko ispovijedanja školske djece.

Čudimo se i g. nadučitelju, koji bi imao da pazi na propise u ovome pogledu **) i morao da na iste upozori g. vjeroučitelja, kad se ne vrše; pa mu kažemo, da, pri vršenju službe, neki malodušni obziri moraju da padaju. Dakle lijepim načinom, ali bez straha ikakvoga.

Ovo, vrlo važno za nas, iznosimo kroz „Kremenjak“, kroz taj „otrovni šibenski listić“, kako ga neka „neotrovná“ čeljad nazivlju; jer da smo poslali, recimo, „Narod. Listu“ ili njegovoj šibenskoj maloljetnoj sestri, bili bi nam svojim gromornim mukom doviknuli: „Ne dirajte mi u zjenicu!“ * * *

Fratři amošnji, gledaju i nastoje da steku sve *vlasti* i *časti*; tako vam je, n. pr., fr. D. Šulina najprije *fratar*, pa *gardijan*, pa *župnik*, pa *član* mjesnog školskog vijeća, pa mjesni školski *nadzornik*, a vrlo mu je žao, što nije i *presjednik* mjesnog škol. vijeća.

Zaboravismo kazati, da je on i *vjeroučiteljem* — *kad mu vrijeme dopušta*, dakako. Sve ove službe brižan on *ne može* da vrši; pa neki govore, da se je odrekao časti mjesnog škol. nadzornika, a neki naprotiv tvrde, da nije, već da je u tom svojstvu podnio neku tužbu proti nadučitelju — Kad ciganina dopalo carstvo, objesio čaću.

Kad smo pri ovome, uz put ističemo, da nam se ni malo ne dopada, što je fr. D. Šulina mjesni šk. nadzornik.

Mi, koji našim žuljevima uzdržavamo i školu i fratre, želimo, da mjesni nadzor nad školom bude povjeren osobi, koja u mjesnom šk. vijeću zastupa općinu. To je naše pravo žuljevima stećemo.

Pitamo gvardijana fr. D. Šulinu, da li je pristojno uz crkvu i na javnome prolazu povući konop i sušiti na nj fratarsko rublje. Da ga nužda goni, ni pò jada; ali je fratarski posjed tako opsežan, da bi se moglo na nj, prostirati rublje sve šibenske krajine. Šta bi se reklo u Šibeniku, stavimo kad bi slična čeljad na sličnome mjestu to isto radila? Oli smo mi zar ovamo baš taki, a da ne shvaćamo, šta je pristojno, šta li nepristojno; šta obraz dopušta, a šta ne dopušta? — (A jesu li im barem cijele gaćice? — Op. Ur.)

* * *

Vi gosp. uredniče pitate u br. 42 „Krem.“ ironičnim tonom, ko je taj gosp. *Vinko Lozić*, prijatelj one osobe, što smo već istakli. Mi smo Vas shvatili, a Vi ste i nas shvatili: ali nas neka zanimana čeljad kao da nijesu shvatila. Toj zanimanoj čeljadi, koja se toliko staraju za naše posle, a svoje zaboravljaju, kažemo, da g. *Vinko Lozić*, nije onaj gospodin, što ona misle, već da je to *Dionysos*, *Bachus*, *Bako*, izumitelj vinarstva, koji je priredio od grožđa opojno piće, te uputio sve svoje štovatelje i svoj novi izum. Ko se s njim čvrsto sprijatelji i odveć ga štuje, istegne tanji kraj; jer mu znade baš junački razbiti glavu, a ispiti mozag....

* * *

Neki nam se gospodin odveć bani po selu, i *uvlačiva* nos u naše domaće posle. Što on misli i na

**) Čini nam se, da se varate; jer u koliko smo mogli doznati, g. nadučitelj nastoji oko toga, i upravo rekbi, da ga za to fratři i imaju na zubu. (Op. ured.)

što cilja, to znaju i vrepći na manastirskim čempresima.

Malo pristojnosti samo, malo opreza i malo obzira, a i malo štovanja prama sebi.

Nek znade, da ga proučavamo i da motrimo čemu je kadar.

Nemesis i Themis.

RAZNE VIJESTI.

Zadnjeg dana stare godine dalo je naše društvo „Kolo“ u večer domaću zabavicu sa zajedničkom večerom. Naši diletanti odigraše „Pokorenu punicu“, šaljivu igru u 4. čina, koja je svojim zgodnim a prigodnim i umjesnim humorom zabavila publiku i podražila ju na obilato smijanje. Ako su pak svi oni lijepi momenti, delikatno amo tamo nabačenog humora bili sgodno, vješto a ne napadno istaknuti, ima se to zahvaliti našim diletantima. U nas bivaju redovito diletanti faljeni već i zato, što na sebe uzimlju ne baš laki teret predstavljanja, samo da zabave društvo. Zato im se nesudi, nepodvrgavaju se kritici, već ih se pohvali uopće radi truda i muke. I to je posve pravo: jer, kad se neko od dobre volje trudi i muči za nekoliko dana, da nas jedno dvije ure pozabavi, valjda nećemo od njega tražiti i zahtijevati kao od kakova glumca po zanatu. A mi, kad bismo htjeli na naše diletante gledati očima kritičara kao na kakvo glumačko društvo, mi, velju, našli bismo se prisiljeni, i kad bismo najstrože sudili, da samo dobro i lijepo govorimo o gospodjicama i gospodi, koja nas onog dana kao diletanti zabaviše. Mi bismo im ukupno rekli — nek se za to niko neuzoholi — da su oni jedno od boljih dramskih društava. A kad bi im, uz onaku prisebnost, naravitost (igranja i izgovora), nekidanost upadanja i prihvaćanja, uz onu, ni malo afektiranu, promjenu raznih unutarnjih raspoloženja, bilo dano šire, prostornije i zgodnije mjesto za kretanje, kakovo može dati samo jedno kazalište, mi bismo naše diletante vidjeli sasvim drukčije; oni bi nama i svim prisutnima izmamili trostruki aplauz priznanja. To nam pokaže u malom g.ice Sl. Magazin, Stojsavljević, M. Magazin, Koštan, Sarić, Šimurina te gg. Um. pl. Fontana, Perković, Šimurina i Šarić; a ovi nek dozvole, da istaknemo napose g.ice Sl. Magazin te gosp. Fontanu i Perkovića.

Poslije prestave pjevali su zborovi „Kola“. Ta, ko će kao „Kolo“! Ženski zbor ispjevao sa svim nijansama krasne Malatove „Pjesme puka češkoga“, a gosp. kap. Zuliani, novi učitelj „Kola“, pratio je sa slašću i uživanjem. Glasovir je pod njegovim prstima govorio onoliko, koliko riječi u lijepoj, mekoj i čutstvenoj muzici mogu da reku. Njegova je igra topla, izrazita. Poslije je mješoviti zbor ispjevao Mokranjčeve koliko lijepo i karakteristične, toliko i teške narodne Makedonske pjesme. Dirigentska ruka gosp. Zuliani izmamila je iz zbora vas čar pjevanja, kakav on zna tom istom rukom, kao vještak na glasoviru, izmamiti iz ovoga. I nevidimo časa, da vidimo, kakav će nam užitak pružiti g. Zuliani pri prvom velikom koncertu „Kola“ u kazalištu. Mi imamo veoma dobre nade, za to smo puni želje; a u „Kolu“ ima i materijala i volje i posluha. Gosparu učitelju! — udahnite mu dušu! — Vi ju imate — vještačku, umjetničku.

Na koncu je muški zbor ispjevao gromku Jurišićevu koračnicu od Zajca. Orila se je baš kremenjački. Večera i zabava trajalo je do blizu 3. sata po ponoći. Čile naše Kremenjačice uhvatiše se na koncu lijepih srpskih kola.

Novi učiteljski list. Čujemo, da će od 15. ovoga mjeseca početi izlaziti novi list za učitelje pod imenom „Novo Vrijeme“. Izlaziće svakog 15 i zadnjeg dana u mjesecu a glavni urednik će mu biti g. Danijel Petranović, učitelj gradjanskih škola u Šibeniku. Poznavajući g. Petranovića kano vrsnu učiteljsku silu i čovjeka širih i slobodoumnijih pogleda, sigurni smo, da će pod njegovom redakcijom list odgovoriti časno svojoj zadaći i ispuniti takodjer prazninu, koja se već davno osjeća, kao kad naše naprednije učiteljstvo nema jednog svog nezavisnog organa, koji bi mu davao zdrave hrane i pružao bez straha potrebite obrane.

Čujemo s radošću, da se je već oko redakcije lista okupilo sve, što je slobodnije, izobraženije i naprednog korisnog rada željno medju dalm. učiteljstvom, to hrvatskim, to srpskim.

Dok se radujemo ovoj zdravoj pojavi, želimo „Novom Vremenu“, da njegovo zdravo sjeme nadje zdrava i plodna tla. — Mi ga toplo preporučujemo svima, u prvom redu učiteljima.

„Jedinstvo“ nosi, da će D.r Makale doći u Šibenik kao odvjetnik. Ako je to istina, radujemo se, jer je on jedna od najboljih mladih sila i popuniće u Šibeniku prazninu, pošto je izvrstan pravnik. Kremenjak pravi.

G. m. o P. Zuliani, čujemo dava ove nedilje koncertat sa učenicima svoje škole, da pokaže njihov uspjeh u pianu i pjevanju. Hvale nam veliki napredak g.ice Traini, koju da čeka lijepa budućnost. Drago nam je.

Arnautski pokret. U sjevernoj Albaniji osjeća se u neko doba življi pokret medju Arnautima, iz kog se mogu svaki čas izroditi ozbiljni dogodjaji. U Arnautluku u Novompazarskom sandžaku opće je mišljenje, da sam Hilmi paša pomaže taj pokret. Srpski elemenat drži se mirno i pasivno, jer proti njega su i Turci i Arnauti i austrijski oficiri, koji se šire po novopazarskom sandžaku i mute vodu.

Pored narodne arnautske stranke, koja teži za autonomijom Albanije, tamo postoji i druga stranka, koja traži da se protiv Hrišćana postupa po muhamedanskom zakonu (Sarat). Oni ne trpe, da civilni agenti kontrolišu otomansku upravu. Mnogi Arnauti iz Kumanova i Prištine traže da se ugovor s austrijskim oficirima nesmiye produžiti i da se opozovu svi turski činovnici, koji su stajali u vezi sa stranim oficirima u maćedonskoj žandarmeriji. Kad su civilni agenti Rusije i Austrije tražili od Porte vojsku, da se uguši fanatizam arnautski, Hilmi paša je odgovorio da nema dovoljno vojske. Vrlo je karakteristično da austrijski civilni agenti s jedne strane traže pomoć od Porte, a s druge strane preko svojih ljudi, pa i sa oficirima, podbadaju Arnautu na neredu i zulume dijeleći im čak da kolju Srbe. A srpski narod sve to gleda, trpi i čeka.... i u čekanju nestaje ga....

Poziv na pretplatu. Naumih odštampati svojom nakladom knjigu pod naslovom „Naše glazbene prilike i neprilike“, kojom hoću da podvrgnem kritici sve presude i sav onaj naš glasbeni rad, koji sprečava kod nas unapredjenje muzike kao umjetnosti. Knjiga je namijenjena ne samo svjetovnim i crkvenim glasbeničkim krugovima, nego i široj inteligentnoj publici, te ne postavlja potrebu znanja glazbene teorije. Zapremat će po prilici 150 stranica u osmini. U pretplati stati će 1 Kr. i 60 hl., van pretplate 2 Kr. Molim zanimanike, da dopisnicom prijave potpisanomu, e da se uzmogne ustanoviti broj naklade. A. Dobronić — Drniš. (Dalmacija).